

OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportti
30.6.2018

Sisällysluettelo

Johdanto

1 Omat varat ja vakavaraisuus

- 1.1 Omat varat
- 1.2 Yhteenvedo riskipainotetuista vastuueristä (EU-OV1)
- 1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus
- 1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

2 Luottoriski

- 2.1 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)
- 2.2 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CR1-B)
- 2.3 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)
- 2.4 Eräänntyneiden vastuiden ikäjakautuma (EU CR1-D)
- 2.5 Järjestämättömät ja lainanhoitajoutosaamiset (EU CR1-E)
- 2.6 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)
- 2.7 Muutokset maksukyvyttömiä vastuiden määrissä (EU CR2-B)
- 2.8 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenvedo (EU CR3)
- 2.9 Standardimenetelmä – Luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)
- 2.10 Standardimenetelmä (EU CR5)
- 2.11 IRB-menetelmä – Luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)
- 2.12 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)
- 2.13 Vähentämättömät osuudet vakuutusyrityksissä (EU INS1)
- 2.14 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU-CR8)

3 Vastapuoliriski ja markkinariski

- 3.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)
- 3.2 Vastuun arvonokaisun (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)
- 3.3 Standardimenetelmä – Vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)
- 3.4 IRB-menetelmä – Vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)
- 3.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)
- 3.6 Vastapuoliriskisiin liittyviä vastuita koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)
- 3.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)
- 3.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)
- 3.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

4 Velkaantuneisuus ja maksuvalmius

- 4.1 Velkaantuneisuus
- 4.2 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)

5 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

- 5.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen
- 5.2 Julkaisematta jätetyt epäolennaiset erät

Johdanto

Tässä raportissa on esitetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) kahdeksannen osan mukaiset tiedot osuuspankkien yhteenliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta (ns. Pilar III -tiedot) noudattaen Euroopan pankkiviranomaisen ohjeita (EBA/GL/2016/11). Tiedot perustuvat osuuspankkien yhteenliittymän konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin OP Ryhmää koskeviin tietoihin. Raportti on tilintarkastamaton.

Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP Osuuskunta), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tarkemmat tiedot konsolidointiryhmään kuuluvista yhtiöistä on ilmoitettu tilinpäätöksen 2017 liitteissä 22 ja 49.

OP Ryhmän riskienhallinnan käytänteet ja tavoitteet on julkaistu tilinpäätöksen 2017 liitetiedoissa 2 ja 53. OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot on esitetty OP Ryhmän hallinnointia käsittelevillä nettisivuilla (op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa.

Palkitsemisjärjestelmät ja käytänteet on kuvattu tilinpäätöksen 2017 liitteissä 50 ja 51, OP Ryhmän palkitsemista käsittelevillä nettisivuilla (op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa.

OP Ryhmä on saanut IRBA-luvan vaiheittain vuosien 2008–2011 aikana. Sisäisten luottoluokistusten menetelmää (IRBA) on käytetty vähittäis-, luottolaitos- ja yritysvastuisiin sekä oman pääoman ehtoiisiin sijoituksiin. Standardimenetelmää (SA) käytetään muihin vastuuryhmiin. OP-Korttityhtiön ja uusien jäsenosuuspankkien vastuisiin käytetään standardimenetelmää. Korttityhtiön vastuissa on tavoitteena siirtyä IRBA:n käyttöön. Uusissa jäsenosuuspankeissa on tavoitteena siirtyä IRBA:n käyttöön valvojan hyväksytyä IRBA-laajennuksen.

1 Omat varat ja vakavaraisuus

1.1 Omat varat

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
OP Ryhmän oma pääoma	11 291	11 121
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-30	92
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-26	-16
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	11 236	11 197
Aineettomat hyödykkeet	-738	-717
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-44	-31
Takaisinmaksettavat osuuspääomat		-148
Ennakoitu voitonjako	-47	-90
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-297	-320
Ydinpääoma (CET1)	10 110	9 891
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	80	81
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	80	81
Ensisijainen pääoma (T1)	10 190	9 973
Debentuurilainat	1 055	1 121
Toissijainen pääoma (T2)	1 055	1 121
Omat varat yhteensä	11 245	11 093

Taulukossa on esitetty OP Ryhmän omien pääomien johtaminen OP Yhteinliittymän ydinpääomaan. Ydinpääomien määrä kasvoi 218 miljoonaa euroa. Ydinpääomaa kasvattivat pankkitoiminnan tulos, Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut sekä osingot ryhmän vakuutusyhteisöiltä. IAS 19 -oikaisu laskivat ydinpääomien määrää. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 2 910 miljoonaa euroa (2 760, josta on vähennetty 146 miljoonaa euroa tammikuussa 2018 asiakkaille palautettuja Tuotto-osuuksia). Toissijaisiin pääomiin (T2) luettavien debentuurilainojen määrä laski lainojen siirryttyä alle 5 vuoden maturiteettiin, jolloin ne eivät ole täysimääräisesti luettavissa omiin varoihin.

Ydinpääomasta (CET1) on vähennetty varovaisen arvostamisen oikaisu 27 (20) miljoonaa euroa.

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

1.2 Yhteenvedo riskipainotetuista vastuueristä (EU-OV1)

Mlj. €	Riskipainotetut erät		Vähimmäis- pääoma- vaati- mukset
	30.6.2018	31.3.2018	30.6.2018
1 Luottoriski (lukuun ottamatta vastapuoliriskiä)	39 634	38 563	3 171
2 josta standardimenetelmä	4 752	4 544	380
3 josta sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmä (FIRB)	23 132	22 394	1 851
4 josta sisäisten luottoluokitusten edistynyt menetelmä (AIRB)	4 887	4 786	391
5 josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla	409	386	33
5a josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset PD-LGD-menetelmä	6 455	6 452	516
6 Vastapuoliriski	729	695	58
7 josta arvostaminen markkinahintaan	533	485	43
12 josta vastuun arvonoikaus	197	210	16
13 Selvitysrisi	0	0	0
14 Arvopaperistamisvastuut muussa rahoitustoiminnassa (ylärajan jälkeen)	40	37	3
15 josta IRB-menetelmä	40	37	3
19 Markkinariski	1 298	1 427	104
20 josta standardimenetelmä	1 298	1 427	104
23 Operatiivinen riski	4 136	4 136	331
25 josta standardimenetelmä	4 136	4 136	331
27 Vähennysrajan alittavat määrät (joihin sovelletaan 250 prosentin riskipainoa)	358	346	29
29 Yhteensä	46 196	45 205	3 696
30 EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat	4 808	4 768	385
31 Yhteensä sisältäen riskipainolattiat	51 003	49 973	4 080

Neljännesvuoden aikana kokonaisriski kasvoi 2,1 prosenttia.

EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat kohdistuvat vähittäisvastuiden muihin kuin pk-yritysvastuisiin. Näissä keskimääräiselle riskipainolle asetetut lattiat ovat kiinteistövakuudellisille 15,4 prosenttia ja muille kuin kiinteistövakuudellisille 32,7 prosenttia. Kohdassa 2.11 on esitetty vastuiden sisäisiin malleihin perustuvat keskimääräiset riskipainot, joihin riskipainolattia ei vaikuta. EKP:n riskipainolattia on voimassa vähintään Q3/2018 asti.

1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus

Yritys- ja luottolaitosvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää (FIRB). FIRB-menetelmässä käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, kun taas tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CCF) ovat viranomaiskaavan määrittelemiä standardiestimaatteja. Vähittäisvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA), jossa käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen. Myös tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CF) ovat sisäisesti estimoituja.

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä sisäiseen luottoluokitukseen perustuva maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja viranomaiskaavan määrittelemää tappio-osuutta (LGD). Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyyppin perusteella.

Operatiivisten riskien ja markkinariskien vakavaraisuusvaatimuksen laskentaan on käytetty standardimenetelmää.

Mlj. €	30.6.2018		31.12.2017	
	Pääoma-vaade*	Riskipainotetut saamiset	Pääoma-vaade*	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski	3 245	40 565	3 151	39 383
Standardimenetelmä	322	4 024	309	3 859
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	2	20	1	18
Saamiset laitoksilta	1	8	1	8
Saamiset yrityksiltä	183	2 287	176	2 203
Vähittäissaamiset	87	1 081	85	1 057
Kiinteistövakuudelliset vastuut	18	224	18	220
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	3	36	2	28
Muut erät	29	368	26	324
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	2 923	36 541	2 842	35 525
Saamiset laitoksilta	79	989	84	1 054
Saamiset yrityksiltä	1 812	22 653	1 715	21 438
Vähittäissaamiset	391	4 888	397	4 959
Kiinteistövakuudelliset vähittäissaamiset	245	3 065	251	3 140
Muut vähittäissaamiset	146	1 822	146	1 819
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	549	6 863	560	7 002
PD/LGD-menetelmä	516	6 455	517	6 461
Yksinkertainen menetelmä	33	409	43	541
Pääomasijoitukset	11	135	6	74
Pörssilistatut sijoitukset	1	11	1	13
Muut	21	262	36	454
Arvopaperistettut erät	3	40	3	42
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	89	1 108	82	1 030
Selvitys-/toimitusriski	0	0	0	1
Markkinariski (standardimenetelmä)	104	1 298	94	1 178
Positoriski	104	1 296	93	1 159
Hyödykeriski	0	2	2	19
Operatiivinen riski	331	4 136	317	3 958
Vastuun arvonoikeyteen liittyvä riski	16	197	16	205
Kokonaisriski	3 696	46 196	3 937	44 725
EKP:n päätöksen mukaiset riskipainollatit	385	4 808	359	4 492
Kokonaisriski sisältäen riskipainollatit	4 080	51 003	4 297	49 216

* Pääomavaade = Riskipainotetut saamiset x 0,08

1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Suhdeluvut, %	30.6.2018	31.12.2017	Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	30.6.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,8	20,1	Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,8	20,1
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	20,0	20,3	Tier 1 -vakavaraisuussuhde	19,8	20,1
Vakavaraisuussuhde	22,0	22,5	Vakavaraisuussuhde	21,9	22,4
Suhdeluvut ilman riskipainollatit, %	30.6.2018	31.12.2017	Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	21,9	22,1	Omat varat	11 245	11 093
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	22,1	22,3	Pääomavaatimus	7 280	7 027
Vakavaraisuussuhde	24,3	24,8	Puskuri pääomavaatimuksiin	3 965	4 067

EKP:n asettamat riskipainollatit laskivat vakavaraisuutta 2,1 prosenttiyksikköä. Luottokannan kasvusta johtuva kokonaisriskin kasvu ylitti ydinpääomien kasvun. Etuuspoijhaisten eläkejärjestelyiden (IAS 19) laskennallisten oikaisujen vaikutus ryhmän CET1-vakavaraisuuteen oli noin -0,9 prosenttiyksikköä, eli hieman pienempi kuin vuoden 2017 lopussa.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisäätöiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Pääomavaatimus 14,3 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 %, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 2,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 1,75 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksesta 0,03 prosenttia. EKP:n P2R-vaatimus on ollut voimassa 1.1.2017 lähtien.

2 Luottoriski

Luottoriskiosiossa esitetyt luvut eivät sisällä vastapuoliriskin piirissä käsiteltyjä eriä.

2.1 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot			Saamis-		Kauden arvон-	Nettoarvot
	Maksu-	Maksu-		kohtaiset	Luottotappiot	alentumiset	(a+b-c-d)
	kyvyttömät	kykyiset		arvonalen-			
	vastuut	vastuut		tumiset			
30.6.2018, milj. €							
IRB-menetelmä							
2 Laitokset		7 138		2		0	7 137
3 Yritykset	743	44 572		368	18	9	44 947
5 Joista: Pk-yritykset	336	16 314		119	4	-14	16 531
6 Vähittäisvastuut	397	54 085		118	7	3	54 364
7 Kiinteistövakuudelliset	306	45 470		77	1	32	45 700
8 Pk-yritykset	18	833		1	0	0	850
9 Muut kuin pk-yritykset	288	44 637		76	0	33	44 850
11 Muut vähittäisvastuut	91	8 614		41	6	-30	8 664
12 Pk-yritykset	25	835		8	1	0	852
13 Muut kuin pk-yritykset	66	7 780		33	5	-30	7 812
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut		2 459		1		-2	2 458
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		1 164		0		0	1 164
15 IRB-menetelmä yhteensä	1 140	109 417		488	25	10	110 070
Standardimenetelmä							
16 Valtiot tai keskuspankit		17 801		1		1	17 800
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		3 529		1		1	3 528
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		290		0		0	290
19 Kansainväliset kehityspankit		551					551
20 Kansainväliset organisaatiot		462					462
21 Laitokset		225					225
22 Yritykset		2 627		5		-1	2 622
23 Joista: Pk-yritykset		1 782		4		0	1 778
24 Vähittäisvastuut		3 600		17	0	8	3 583
25 Joista: Pk-yritykset		13		0		0	13
26 Kiinteistövakuudelliset	1	538		1		0	539
27 Joista: Pk-yritykset	1	10		0		0	10
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	40			13	4	7	27
34 Muut vastuut		153					153
35 Standardimenetelmä yhteensä	42	29 775		37	4	16	29 780
36 Yhteensä	1 182	139 192		525	29	26	139 850
37 Joista: Lainat	1 095	88 222		416		15	88 902
38 Joista: Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit		11 014					11 014
39 Joista: Taseen ulkopuoliset vastuut	66	24 071		4		4	24 133

Luottokannan laatu säilyi edelleen hyvänä. Luottotappioiden määrä oli alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin. Arvonalentumisten määrä ei ole vertailukelpoinen viime vuoteen IFRS9-siirtymästä johtuen.

Kauden arvonalentumiset on esitetty nettona.

Maksukyvyttömiä vastuuta ovat rating-luokkiin 11–12 tai F kuuluvat vastuut. Standardimenetelmässä maksukyvyttömiä vastuuta ovat yli 90 päivää erääntyneet vastuut.

2.2 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CR1-B)

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot						
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut		Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Luottotappiot	Kauden arvon- alentumiset	Nettoarvot (a+b-c-d)
30.6.2018, milj. €							
1 Asuntojen vuokraus ja hallinta	40	8 405		4	0	3	8 441
2 Muiden kiinteistöjen hallinta	60	4 806		17	2	1	4 849
3 Kauppa	53	5 282		25	1	7	5 310
4 Energia	38	4 377		18		6	4 397
5 Palvelut	86	5 945		28	0	2	6 003
6 Rakentaminen	81	4 403		28	0	11	4 455
7 Muu teollisuus	49	2 719		19	1	0	2 749
8 Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	43	2 149		14	14	-12	2 178
9 Kuljetus ja varastointi	38	2 063		14	1	2	2 088
10 Rahoitus- ja vakuutustoiminta	9	7 145		12		3	7 142
11 Keskuspankkitalletukset		15 553					15 553
12 Katetut joukkolainat		5 655					5 655
13 Maa-, metsä- ja kalatalous	134	5 130		31	0	-2	5 232
14 Metsäteollisuus	134	1 209		100	1	-1	1 244
15 Metalliteollisuus	61	1 254		22	0	-2	1 292
16 Elintarviketeollisuus	22	1 128		15	0	3	1 135
17 Omien kiinteistöjen kauppa	3	882		1	0	0	883
18 Informaatio ja viestintä	14	1 169		8	0	2	1 175
19 Muut toimialat	2	1 414		27	0	-17	1 389
20 Vesi- ja jätehuolto	1	459		0		0	460
21 Kaivostoiminta ja louhinta	36	328		22	0	0	341
22 Kemianteollisuus	0	408		0		0	408
23 Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	2	303		2	0	1	304
24 Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)		5 396		1		1	5 395
25 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimeilinten toiminta		1 013		0		0	1 013
26 Kotitaloudet	276	50 596		116	8	19	50 757
24 Yhteensä	1 182	139 192		525	29	26	139 850

Kiinteistösektorin arvonalentumiset ovat alhaiset kattavien vakuuksien takia. Maa-, metsä- ja kalatalous -toimialan maksukyvyttömiin vastuiden määrä suhteessa arvonalentumisiin selittyy tukien maksuaikataulujen aiheuttamilla teknisillä maksukyvyttömyyksillä. Metsäteollisuus ja kaivostoiminta ja louhinta -toimialojen korkea maksukyvyttömiin vastuiden määrä suhteessa vastuisiin johtuu yksittäisistä tapauksista, joissa vastuiden määrä korostuu verrattuna toimialan kokonaisvastuisiin.

2.3 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)

	a		b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot						
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut		Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Luottotappiot	Kauden arvon- alentumiset	Nettoarvot (a+b-c-d)
30.6.2018, milj. €							
1 Suomi	1 161	123 633		515	29	23	124 278
2 Muut Pohjoismaat	2	3 119		1	0	1	3 120
3 Baltia	17	2 590		6		2	2 601
4 Muut EU-maat	1	7 042		2	0	0	7 041
5 Muu Eurooppa	0	281		0	0	0	281
6 USA	1	159		0	0	0	159
7 Aasia	0	383		0	0	0	383
8 Muut maat	1	1 985		0	0	0	1 986
11 Yhteensä	1 182	139 192		525	29	26	139 850

Kokonaisvastuista 89 prosenttia on Suomessa, ja muu jako on esitetty olennaisuuden periaatetta soveltaen. Maksukyvyttömistä vastuista 98 % ja arvonalentumisista 99 % on Suomessa.

2.4 Erääntyneiden vastuiden ikäjakauma (EU CR1-D)

	a	b	c	d	e	f
	Bruttokirjanpitoarvot					
	≤ 30 päivää	> 30 päivää ≤ 60 päivää	> 60 päivää ≤ 90 päivää	> 90 päivää ≤ 180 päivää	> 180 päivää ≤ 1 vuosi	> 1 vuosi
30.6.2018, milj. €						
1 Lainat	386	111	130	145	142	439
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit						
3 Vastuut yhteensä	386	111	130	145	142	439

Erääntyneiden vastuiden määrä kasvoi hieman alkuvuoden aikana, mutta kokonaismäärä on alhaisella tasolla.

2.5 Järjestämättömät ja lainanhoitojoustosaamiset (EU CR1-E)

30.6.2018, milj. €	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	Lainat ja ennakko- maksut	Taseen ulkopuoliset vastuut
Terveiden ja järjestämättömien vastuiden bruttokirjanpitoarvo	11 014	101 086	24 477
joista terveet mutta erääntyneitä > 30 päivää ja ≤ 90 päivää		102	
joista lainanhoitojoustosaamiset		2 450	
joista järjestämättömiä		1 427	86
joista maksukyvyttömiä		1 142	73
joista arvoltaan alentuneita		1 146	
joista lainanhoitojoustosaamiset		425	
Kertyneet arvon alenemiset ja varaukset ja luottoriskistä johtuvat negatiiviset käyvän arvon oikaisut			
terveistä vastuista	-2	-147	4
joista lainanhoitojoustosaamisia		-3	
järjestämättömistä vastuista		-372	0
joista lainanhoitojoustosaamisia		-52	
Saadut vakuudet ja takaukset			
järjestämättömistä vastuista		775	5
joista lainanhoitojoustosaamisille		2 254	

Lainanhoitojoustosaamiset kasvoivat hieman alkuvuoden aikana.

2.6 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)

30.6.2018, milj. €	a
	Kertyneet saamis- kohtaiset arvon- alentumiset
1 Määrä tilikauden alussa	543
2 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi vähennetyistä määristä johtuvat lisäykset	44
3 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi kumotuista määristä johtuvat vähennykset	-32
4 Kertyneitä luottotappioita vastaan tehdyistä määristä johtuvat vähennykset	-35
8 Muut oikaisut	4
9 Määrä tilikauden lopussa	525
10 Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut arvonalentumisten peruutukset	
11 Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	

IFRS9:n mukaiset arvonalentumiset (ECL) on esitetty saamiskohtaisina. Arvonalentumiset eivät ole vertailukelpoisia aikaisempaan vuoteen IFRS9-siirtymästä johtuen.

2.7 Muutokset maksukyvyttömiä vastuiden määrissä (EU CR2-B)

30.6.2018, milj. €	a
	Maksukyvyttömiä vastuiden bruttokirjanpitoarvo
1 Määrä tilikauden alussa	1 274
2 Lainat ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, joista on tullut maksukyvyttömiä tai joiden arvo on alentunut edellisen raportointikauden jälkeen	225
3 Palautettu maksukyiseen tilaan	-194
4 Luottotappioiksi kirjatut määrät	-33
5 Muut muutokset	-90
6 Määrä tilikauden lopussa	1 182

Maksukyvyttömiä vastuiden määrä laski hieman. Lasku tuli henkilöasiakkaista.

2.8 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenveto (EU CR3)

	a	b	c	d	e
	Vakuudetto- mat vastuut – kirjan- pitoarvo	Suojatut vastuut – kirjan- pitoarvo	Vakuudella suojatut vastuut	Takauksilla suojatut vastuut	Luotto- johdanna- silla suojatut vastuut
30.6.2018, milj. €					
1 Lainat yhteensä	35 984	52 918	48 994	3 924	
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit yhteensä	4 414	6 600	5 655	945	
3 Vastuut yhteensä	78 933	60 917	55 413	5 504	
4 joista maksukyvyttömiä	454	366	325	41	

Vähittäisvastuissa sisäisten luokitusten menetelmässä voidaan hyödyntää laajemmin vakuuksia kuin standardimenetelmän vastuille sekä luottolaitos- ja yritys vastuille. Vähittäisvastuiden takaukset ja vakuudet käsitellään osana LGD:tä. Taulukossa samaan vastuuseen voi kohdistua useampi vakuus tai takaus.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritys vastuiden osalta hyödynnetään seuraavia vakavaraisuussäännösten määrittelemiä reaali vakuuksia: asuinkiinteistöjä ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavia osakkeita, talletuksia ja arvopapereita (osakkeita). Talletukset ja arvopaperit ovat säännösten tarkoitamia rahoitusvakuuksia, ja näiden käsittelyyn laskennassa on valittavissa vaihtoehtoisia menetelmiä. OP Ryhmässä rahoitusvakuudet em. menetelmissä on käsitelty ns. kattavaa menetelmää ja valvojan määräämiä volatiilitteettikorjauksia käyttäen.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritys vastuiden osalta voidaan hyödyntää vain vakavaraisuussäännösten määrittelemiä hyväksytyjä takaajia, kuten Suomen valtion ja muiden valtioiden antamia takauksia sekä kuntien ja pankkien antamia takauksia. Luottojohdannaisia ei laskennassa ole hyödynnetty. Luottoriskissä ei ole sovellettu tase-erien tai taseen ulkopuolisten erien nettoutusta.

Vakuutena olevat Suomessa sijaitsevat asuinkiinteistöt ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet muodostavat suurimman vakavaraisuudessa hyödynnetyn vakuuslajin. Muiden reaali vakuuksien vaikutus luottoriskin vakavaraisuuteen on selvästi vähäisempi. Hyödynnettyjä takauksia ovat antaneet useat eri takaajat. Merkittävin yksittäinen takaaja on Suomen valtio.

2.9 Standardimenetelmä – Luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)

Milj. €	Vastuuryhmät	a	b	c	d	e	f
		Vastuut ennen luottovasta- arvokerrointa ja luottoriskin vähentämistä	Taseen ulkopuolinen määrä	Vastuut luottovasta- arvokertoimen ja luottoriskin vähentämisen jälkeen	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipainotetut vastuuerät ja keskimääräinen riskipaino	Riskipaino- tutut vastuuerät
	1 Valtiot tai keskuspankit	17 484	316	19 537	231	0	0,0
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	2 555	973	3 245	265	20	0,6
	3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	190	100	65	0	0	0,0
	4 Kansainväliset kehityspankit	551	0	627	9	0	0,0
	5 Kansainväliset organisaatiot	462		462		0	0,0
	6 Laitokset	18	207	40	66	2	1,8
	7 Yritykset	2 045	577	2 040	275	2 286	98,8
	8 Vähittäisvastuut	1 461	2 122	1 435	10	1 081	74,9
	9 Kiinteistövakuudelliset	534	5	534	3	208	38,9
	10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	27		27		36	132,7
	16 Muut erät	153		153		368	240,0
	17 Yhteensä	25 480	4 300	28 164	857	4 002	13,8

Standardimenetelmän vastuiden määrä nousi hieman alkuvuoden aikana. Samaan aikaan riskipainotettujen erien määrä kasvoi. Muut erät sisältää mm. laskennalliset verosaamiset, joita ei ole vähennetty omista varoista ja ne käsitellään riskipainolla 250 prosenttia.

2.10 Standardimenetelmä (EU CR5)

Riskipaino

Milj. €	Vastuuryhmät	0 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	250 %	Muut	Yhteensä	Joista luokittelimattomia
1	Valtiot tai keskuspankit	19 767									19 767	
2	Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 412	98								3 510	940
3	Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	65									65	
4	Kansainväliset kehityspankit	636									636	636
5	Kansainväliset organisaatiot	462									462	462
6	Laitokset	96	10				0				105	96
7	Yritykset	0	18				2 239			58	2 314	2 314
8	Vähittäisvastuut	0				1 434				11	1 444	1 444
9	Kiinteistövakuudelliset	0		386	142					8	536	536
10	Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	0					10	18			27	27
16	Muut erät						10		143		153	55
17	Yhteensä	24 438	125	386	142	1 434	2 258	18	143	76	29 021	6 511

OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa sovelletaan vastuun riskipainon määrittämiseksi luottoriskin standardimenetelmässä Moody's Investors Service, Fitch Ratings tai Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituslaitosten luokituksia saamiin valtioita ja keskuspankeita (ja niihin verrattaviin eriin, yo. taulukon rivit 2–5) sekä yrityksiltä. Ulkoinen luottoluokitus määrää saamisen luottoluokan. Saamisen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa riskipaino määräytyy luottoluokan mukaan. Jos vastapuolelle tai saamiselle on kaksi luottoluokitusta, luottoluokan määrittämisessä käytetään niistä heikompa.

Kansainvälisten kehityspankkien saamisten riskipaino voi määräytyä myös muutoin kuin ulkoisen luottoluokituksen perusteella. Mikäli riskipainoon vaikuttaa ulkoinen luottoluokitus, käytetään vakavaraisuuslaskennassa tällöin yllä mainittujen luottoluokituslaitosten luokituksia myös kansainvälisten kehityspankkien saamisten riskipainotamisessa.

Saamisille käytetään vakavaraisuuslaskennassa sen liikkeeseenlaskuohjelman tai -järjestelyn arvopaperikohtaista luottoluokitusta, johon kyseinen saaminen kuuluu. Jos tätä luokitusta ei ole käytettävissä, käytetään liikkeeseenlaskijan yleistä luottoluokitusta, mikäli se on käytettävissä. Standardimenetelmään kuuluvien erien ei sisälly omista varoista vähennettäviä erä.

2.11 IRB-menetelmä – Luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)

Oheisissa taulukoissa on esitetty IRB-menetelmän piirissä olevien luottoriskivastuiden PD-luokajakauma, erittely riskiparametreista sekä muita tietoja. Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli PD 100. PD:n minimiarvo on 0,03 prosenttia. CCF on luottovasta-arvokerroin. Taseen ulkopuoliset vastuut sisältävät mm. nostamattomat lainat ja käyttämättömät sitoumukset. Vastuiden määrät eivät sisällä vastapuoliriskiä.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisu
Vähittäisvastuut												
0,00 - < 0,15	42 590	3 632	52,0 %	40 845	0,0 %	583 815	16,5 %	14,2	947	2,3 %		3
0,15 - < 0,25	2 266	111	51,1 %	2 212	0,2 %	74 224	16,7 %	14,1	168	7,6 %		1
0,25 - < 0,50	3 401	165	55,5 %	3 328	0,4 %	133 933	22,7 %	10,7	501	15,1 %		3
0,50 - < 0,75	1 081	34	46,1 %	1 062	0,7 %	52 186	24,3 %	10,2	253	23,8 %		2
0,75 - < 2,50	2 090	118	59,6 %	2 043	1,4 %	84 486	27,8 %	9,0	691	33,8 %		8
2,50 - < 10,00	1 605	68	56,1 %	1 575	5,8 %	63 718	27,0 %	9,3	930	59,0 %		24
10,00 - < 100,00	1 051	17	66,6 %	1 045	25,8 %	34 696	24,1 %	10,4	1 009	96,5 %		63
100,00	397	4	0,0 %	393	100,0 %	10 141	26,7 %	18,6	389	98,8 %		88
Yhteensä	54 482	4 149	52,3 %	52 505	0,8 %	1 037 199	18,0 %	13,5	4 887	8,6 %	193	118

Vähittäisvastuiden keskimääräiset riskiparametrit olivat vuodenvaihteen tasolla.

Vähittäisvastuiden henkilöasiakkaiden maksukykyä arvioitavien luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa ja ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on hyödynnetty työttömyysasteita vuodesta 1989 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla.

Vähittäisvastuiden yritysasiakkaiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuuksia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

Vähittäisvastuiden LGD-estimaattien määrittelyssä on käytetty sopimus-, asiakas-, maksukyvyttömyys-, vakuus- ja perintätietoja vuosilta 2008-2014. Maksukyvyttömyyden määrittelyä sovelletaan samoin kuin PD-malleissa. Lisäksi mallissa hyödynnetään tuotetasoisia vakuudettomien palautusten kassavirtatietoja ja toipumistodennäköisyyksiä sekä vakuuksien arvoille lama-ajan arvostusoikaisuja perustuen 1990-luvun alun lamaan.

Vähittäisvastuiden riskipainolaskennassa sovelletaan asuinkiinteistövakuudellisille vastuulle 10 %:n ja liikekiinteistövakuudellisille vastuulle 15 %:n LGD-minimitasoja.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisu
Vähittäisvakuudelliset												
0,00 - < 0,15	37 730	808	54,6 %	37 363	0,0 %	447 586	14,2 %	14,5	718	1,9 %	2	
0,15 - < 0,25	1 711	28	54,0 %	1 698	0,2 %	23 332	15,2 %	14,2	118	6,9 %	1	
0,25 - < 0,50	2 258	64	62,3 %	2 234	0,4 %	37 509	14,2 %	13,0	216	9,6 %	1	
0,50 - < 0,75	684	8	54,2 %	680	0,7 %	10 567	14,8 %	13,2	107	15,7 %	1	
0,75 - < 2,50	1 290	57	66,5 %	1 271	1,4 %	24 228	15,3 %	11,3	305	24,0 %	3	
2,50 - < 10,00	1 023	26	67,7 %	1 014	5,9 %	16 341	15,5 %	11,7	551	54,3 %	9	
10,00 - < 100,00	775	8	74,2 %	773	26,4 %	10 090	15,9 %	12,3	720	93,1 %	32	
100,00	306	2	0,0 %	305	100,0 %	4 021	18,1 %	17,0	332	108,9 %	31	
välisumma	45 777	1 000	56,1 %	45 338	0,7 %	573 674	14,3 %	14,2	3 065	6,1 %	81	77
Vähittäisvakuut - Muut vastuut - ei PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	4 860	2 824	51,2 %	3 482	0,1 %	194 635	41,1 %	10,8	228	6,6 %	1	
0,15 - < 0,25	554	82	50,1 %	513	0,2 %	52 222	21,3 %	13,5	50	9,8 %	0	
0,25 - < 0,50	962	76	48,3 %	923	0,4 %	96 025	37,2 %	6,5	237	25,7 %	1	
0,50 - < 0,75	397	26	43,5 %	382	0,7 %	42 288	41,2 %	5,0	146	38,2 %	1	
0,75 - < 2,50	424	22	44,4 %	412	1,4 %	52 240	37,2 %	6,4	185	44,9 %	2	
2,50 - < 10,00	372	9	36,5 %	366	6,1 %	42 704	38,1 %	5,6	225	61,5 %	9	
10,00 - < 100,00	212	2	35,1 %	211	24,5 %	23 605	40,6 %	5,3	212	100,7 %	21	
100,00	66	0	0,0 %	66	100,0 %	3 931	46,5 %	24,7	5	7,2 %	41	
välisumma	7 845	3 041	50,9 %	6 354	1,4 %	507 650	38,6 %	9,4	1 288	20,4 %	77	33
Vähittäisvakuut - Muut vastuut - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15												
0,15 - < 0,25	2	1	51,0 %	1	0,2 %	39	99,3 %	6,0	0	30,7 %	0	
0,25 - < 0,50	181	25	60,1 %	171	0,4 %	3 060	56,1 %	3,4	49	28,5 %	0	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	376	40	57,8 %	360	1,4 %	10 710	61,5 %	3,7	202	56,1 %	3	
2,50 - < 10,00	211	33	52,6 %	195	5,0 %	7 127	66,0 %	3,5	154	78,8 %	7	
10,00 - < 100,00	65	8	65,2 %	62	23,1 %	2 855	69,9 %	3,9	77	123,8 %	10	
100,00	25	2	0,0 %	23	100,0 %	2 793	83,6 %	21,7	52	224,9 %	16	
välisumma	860	108	56,2 %	813	3,8 %	26 584	62,8 %	4,1	534	61,0 %	36	8
Yhteensä	54 482	4 149	52,9 %	52 505	0,8 %	1 107 908	17,7 %	13,5	4 887	8,6 %	193	118

Kiinteistövakuudellisten vähittäisvastuiden keskimääräiset riskipainot olivat vuodenvaihteen tasolla. Keskimääräiset riskiparametrit säilyivät alkuvuoden aikana samoilla tasoilla. - Sama asiakas voi kuulua useampaan alavastuuryhmään, joten velallisten määrien summat eroavat taulukoiden välillä.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisu
Yritysvastuut												
0,00 - < 0,15	10 289	4 262	52,5 %	8 280	0,1 %	593	44,2 %	4,4	1 961	23,7 %	3	
0,15 - < 0,25	4 584	1 918	53,6 %	3 451	0,2 %	594	44,4 %	3,9	1 474	42,7 %	3	
0,25 - < 0,50	9 504	2 964	49,5 %	7 879	0,4 %	8 846	44,7 %	9,2	4 119	52,3 %	13	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	10 125	3 248	49,6 %	8 387	1,3 %	9 517	44,3 %	8,7	7 320	87,3 %	50	
2,50 - < 10,00	9 117	2 154	53,1 %	4 882	4,4 %	8 908	44,2 %	6,9	5 857	120,0 %	95	
10,00 - < 100,00	953	240	53,6 %	836	20,9 %	1 562	44,3 %	6,7	1 587	189,8 %	77	
100,00	743	63	42,2 %	704	100,0 %	1 045	45,0 %	15,9	0	0,0 %	317	
Yhteensä	45 315	14 849	51,4 %	34 418	1,6 %	31 065	44,4 %	7,1	22 318	66,2 %	558	368

Yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot kasvoivat hieman vuodenvaihteesta.

Yritysvastuiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuuksia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavarkeroitinta	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerat	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yrittävyyttä - Muut vastuut												
0,00 - < 0,15	8 688	3 489	57,8 %	7 275	0,1 %	339	44,2 %	3,9	1 740	23,9 %	2	
0,15 - < 0,25	4 236	1 792	53,2 %	3 177	0,2 %	154	44,5 %	3,2	1 384	43,6 %	3	
0,25 - < 0,50	4 669	2 163	53,2 %	3 541	0,4 %	1 230	44,7 %	4,5	2 132	60,2 %	6	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	5 499	2 388	51,5 %	4 259	1,4 %	1 658	44,2 %	7,2	4 246	99,7 %	26	
2,50 - < 10,00	4 679	1 476	50,3 %	2 179	4,2 %	1 589	44,6 %	4,8	2 998	137,6 %	41	
10,00 - < 100,00	486	192	54,6 %	396	17,7 %	177	44,7 %	4,7	865	218,4 %	31	
100,00	407	51	43,2 %	376	100,0 %	165	45,8 %	13,7	0	0,0 %	172	
välisumma	28 665	11 552	54,1 %	21 202	1,2 %	5 312	44,4 %	4,8	13 366	64,2 %	281	248
Yrittävyyttä - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	1 600	773	26,8 %	1 005	0,1 %	254	44,5 %	7,9	221	22,0 %	0	
0,15 - < 0,25	348	126	59,2 %	273	0,2 %	440	44,3 %	11,5	90	32,9 %	0	
0,25 - < 0,50	4 835	801	40,3 %	4 339	0,4 %	7 617	44,7 %	13,1	1 987	45,8 %	8	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	4 626	860	44,5 %	4 128	1,3 %	7 862	44,3 %	10,3	3 074	74,5 %	24	
2,50 - < 10,00	4 438	678	57,6 %	2 703	4,5 %	7 320	44,0 %	8,7	2 858	105,8 %	54	
10,00 - < 100,00	468	48	48,9 %	440	23,8 %	1 386	43,9 %	8,5	722	164,1 %	46	
100,00	336	11	37,6 %	328	100,0 %	880	44,1 %	18,4	0	0,0 %	145	
välisumma	16 650	3 297	42,3 %	13 216	2,3 %	25 759	44,4 %	10,9	8 952	69,5 %	276	119
Yhteensä	45 315	14 849	51,4 %	34 418	1,6 %	31 071	44,4 %	7,1	22 318	66,2 %	558	368

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavarkeroitinta	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerat	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Luottolaitosvastuut												
0,00 - < 0,15	5 699	525	65,1 %	5 522	0,0 %	163	15,1 %	5,2	382	6,9 %	0	
0,15 - < 0,25	689	51	48,9 %	663	0,2 %	35	14,5 %	8,9	95	14,3 %	0	
0,25 - < 0,50	279	93	49,3 %	233	0,3 %	42	20,8 %	5,3	77	33,1 %	0	
0,50 - < 0,75	225	24	70,8 %	12	0,7 %	37	45,0 %	7,0	11	88,1 %	0	
0,75 - < 2,50	42	21	30,1 %	30	1,2 %	29	45,0 %	1,2	34	113,6 %	0	
2,50 - < 10,00	202	68	21,0 %	148	3,0 %	45	45,0 %	0,6	212	143,1 %	2	
10,00 - < 100,00	2	2	62,5 %	2	14,2 %	8	45,0 %	0,1	4	229,7 %	0	
100,00												
Yhteensä	7 138	784	57,4 %	6 610	0,1 %	359	16,1 %	5,5	814	12,3 %	3	2

Luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot laskivat hieman alkuvuoden aikana. Luottolaitosvastuut ovat suurimmalta osalta asuinkiinteistövakuudellisia joukkolainoja (covered bond).

Luottolaitosvastuiden luokittelumallin antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty luottolaitosvastuiden pisteytyksiä sekä uusia luottoluokituksia ja niitä vastaavia maksukyvyttömyystietoja. Aineiston epävarmuus on huomioitu korjaamalla PD-arvoja varovaisuusmarginaalilla.

2.12 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)

Oman pääoman ehtoiset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla

Alaryhmät	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino	Vastuun määrä	Riskipainotetut vastuuerat	Pääoma-vaatimukset
Pääomasijoitus osana riittävästi hajautettua salkkua	64	7	190 %	71	135	11
Pörssilistattu pääomasijoitus	4	0	290 %	4	11	1
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	71	0	370 %	71	262	21
Yhteensä	138	7		146	409	33

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten määrä laski alkuvuoden aikana. Pörssilistatut sijoitukset on arvostettu markkina-arvoon.

PD/LGD-menetelmä

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavarkeroitinta	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerat	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
0,75 - < 2,50	2 312			2 312	1,3	5	90,0	22,5	6 455	279,2	26	

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten PD/LGD-menetelmällä on käsitelty konsolidointiryhmän strategiset sijoitukset, joista olennaisimmat (EAD 2 306 miljoonaa euroa) ovat sijoitukset Ryhmän vakuutusyhtiöissä. Näissä vastuisissa EAD on sama kuin bruttovastuut, eikä vastuisiin sisälly taseen ulkopuolisia eriä. PD listaamattomille sijoituksille on 1,25, joka määräytyy sääntelystä. Vastuiden määrissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Maturiteetti on esitetty niistä instrumenteista, joilla on eräpäivä.

2.13 Vähentämättömät osuudet vakuutusyhtiöissä (EU INS1)

30.6.2018, milj. €

	Arvo
Sellaisten finanssialan yhteisöjen omien varojen instrumenttien omistusosuudet, joissa laitoksilla on huomattavia sijoituksia, joita ei ole vähennetty omista varoista (ennen riskipainotusta)	2 306
Riskipainotetut vastuuerät yhteensä	6 438

Konsolidointiryhmän vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään valvojan luvan mukaisesti oman pääoman ehtoisissa sijoituksissa. OP Ryhmä on lokakuussa 2015 saanut EKP:ita luvan käsitellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä aiemman käytännön mukaisesti.

2.14 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU-CR8)

Milj. €	a		b	
	Riskipainotettujen vastuuerien määrät	Pääomavaatimukset	Riskipainotettujen vastuuerien määrät	Pääomavaatimukset
1 Riskipainotetut vastuuerät edellisen raportointikauden lopussa 31.3.2018	27 180	2 174		
2 Vastuiden määrä	538	43		
3 Vastuiden laatu	295	24		
5 Menetelmät ja periaatteet	6	0		
9 Riskipainotetut vastuuerät raportointikauden lopussa 30.6.2018	28 019	2 242		

Siltalaskelmalla on esitetty neljännesvuoden aikana tapahtuneet muutokset vähittäisvastuissa, yritys vastuissa ja luottolaitos vastuissa. Vastuiden määrä kasvatti riskipainotettuja eriä, ja luottokannan laatu hieman heikkeni yritys vastuissa, mikä kasvatti riskipainotettuja eriä. Vähittäisvastuiden takausten käsittelyä tarkennettiin.

3 Vastapuoliriski ja markkinariski

3.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)

Johdannaissopimuksista aiheutuva luottoriski määritellään vastapuoliriskinä, joka perustuu johdannaissopimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen.

Asiakasliittien koot määritellään johdannaissopimusten pääomien ja arvioitujen voimassaoloaikojen perusteella.

Johdannaissopimuksista muodostuva vastapuoliriski muodostuu saamisista, joita OP Ryhmällä voi olla kaupankäyntivastapuoliaan kohtaan vastapuolten maksukyvyttömyyshetkellä. Vastapuoliriskiä mitataan OP Ryhmässä käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuuarvo muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä. Käyvän arvon menetelmän mukaista vastapuoliriskiä käytetään sekä vakavaraisuuden viranomaisvaateessa että taloudellisessa pääomavaateessa.

Yritysvastapuolten vastuuraajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaissopimusten vakuustilanne.

Pankkivastapuolten johdannaisista aiheutuva luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Vakuuksien täsmäytykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin. Muiden takauksien ja vakuuksien osalta noudatetaan samaa käytäntöä kuin luottoriskeissä. Vakuuksien riittävyys varmistetaan osana päivittäistä likviditeetin hallintaa stressitestimenetelmin.

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivaraston eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa OTC-johdannaisille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

30.6.2018, milj. €	b		c		f		g	
	Jälleenhankinta-kustannukset / nykyinen markkina-arvo	Tulevaisuuden potentiaalinen luottoriski	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	Riskipainotetut vastuuerät	Riskipainotetut vastuuerät	Riskipainotetut vastuuerät	Riskipainotetut vastuuerät
1 Käyvän arvon menetelmä	1 234	876	2 110	2 110	533	533	533	533

Vastapuoliriskin vastuiden määrä pysyi vuodenvaihteen tasolla.

3.2 Vastuun arvonnoikaisun (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)

30.6.2018, milj. €	a		b	
	Vastuuarvo	Riskipainotetut vastuuerät	Vastuuarvo	Riskipainotetut vastuuerät
4 Kaikki standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluvat salkut	486	197	486	197

Johdannaisten keskimääräinen maturiteetti laski, mikä pienensi vastuuarvoa ja sitä kautta riskipainotettujen erien määrää.

3.3 Standardimenetelmä – Vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)

Mlj. €	Vastuuryhmät	Riskipaino					Yhteensä	Joista luokittelemattomia
		0 %	2 %	50 %	100 %	Muut		
	1 Valtiot tai keskuspankit	303					303	
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	277					277	
	4 Kansainväliset kehityspankit	126					126	126
	6 Laitokset		300				300	
	7 Yritykset					1	1	1
	8 Vähittäisvastuut		0			0	0	0
	8a Kiinteistövakuudelliset			29		2	31	31
	11 Yhteensä	707	300	29		3	1 039	158

Keskusvastapuoliselvitettyjen vastuiden määrä on esitetty sarakkeessa 2 %. Vastuiden määrät olivat vuodenvaihteen tasolla.

3.4 IRB-menetelmä – Vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämisteekniikoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Yritysvastuut							
0,00 - < 0,15	256	0,1 %	115	44,6 %	8,5	57	22,3 %
0,15 - < 0,25	101	0,2 %	39	45,0 %	13,2	44	43,3 %
0,25 - < 0,50	91	0,3 %	73	44,9 %	6,0	51	56,2 %
0,50 - < 0,75							
0,75 - < 2,50	62	1,5 %	120	45,0 %	7,1	61	99,4 %
2,50 - < 10,00	79	4,5 %	83	45,0 %	3,3	118	149,6 %
10,00 - < 100,00	2	12,6 %	4	40,5 %	6,1	4	171,9 %
100,00							
Yhteensä	591	0,9 %	435	44,8 %	8,1	335	56,7 %

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämisteekniikoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Luottolaitosvastuut							
0,00 - < 0,15	317	0,1 %	33	45,0 %	4,1	84	26,6 %
0,15 - < 0,25	79	0,2 %	16	45,0 %	8,6	33	42,2 %
0,25 - < 0,50	83	0,4 %	8	45,0 %	8,2	57	68,8 %
0,50 - < 0,75							
0,75 - < 2,50							
2,50 - < 10,00							
10,00 - < 100,00							
100,00							
Yhteensä	479	0,1 %	57	45,0 %	5,6	175	36,5 %

Yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat. Luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot olivat vuodenvaihteen tasolla. Vähittäisvastuista ei ole esitetty tietoja, vähittäisvastuiden vastapuoliriskivastuiden määrä ei ole olennainen.

3.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)

30.6.2018, milj. €	a	b	c	d	e
	Positiivinen käypä bruttoarvo	Nettoutusedut	Nettoutettu nykyinen luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Nettoluottoriski
1 Johdannaiset	6 980	4 223	2 757	647	2 110

Johdannaisten positiivinen käypä arvo oli vuodenvaihteen tasolla. Nettoutuksesta saadut hyödyt säilyivät samalla tasolla kuin vuodenvaihteessa. Vakuuksien määrä nousi. Nettovastuiden määrä oli vuodenvaihteen tasolla.

3.6 Vastapuoliriskiä liittyviä vastuuta koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)

30.6.2018, milj. €	a	b	c	d
	Errotettu	Erottamaton	Errotettu	Erottamaton
	Johdannaissuhteissa käytetty vakuus			
	Asetetun vakuuden käypä arvo			
	Saadun vakuuden käypä arvo			
1 Käteinen			647	1
2 Valtionvelka			173	156

Keskusvastapuolelle annetut vakuudet ovat erotettuja. Vakuudet muiden vastapuolien kanssa ovat erottamattomia. Suurin osa vakuuksista on käteistä.

3.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)

	a		b	c
	Luottojohdannaisten suojaukset		Myyty suoja	Muut luottojohdannaiset
	Ostettu suoja			
30.6.2018, milj. €				
Nimellisarvot				
Indeksiin liittyvät luottoriskinvaihtosopimukset				123
Muut luottojohdannaiset				84
Nimellisarvot yhteensä				207
Käyvät arvot				0
Positiivinen käypä arvo (varat)				5
Negatiivinen käypä arvo (velat)				-5

Luottojohdannaisten määrä oli samalla tasolla kuin vuodenvaihteessa.

3.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)

	a	b
	EAD luottoriskinvähentämisen jälkeen	Riskipainotetut vastuuerät
30.6.2018, milj. €		
1 Ehdot täyttävään keskusvastapuoleen liittyvät vastuut (yhteensä)	300	6
2 Vastuut ehdot täyttävässä keskusvastapuolella (lukuun ottamatta alkuperäistä marginaalia ja maksuja maksukyvyttömyysrahastoon), joista	300	6
3 i) OTC-johdannaiset	300	6
7 Erotettu alkuperäinen marginaali (initial margin)	174	

Keskusvastapuoleen liittyvien vastuiden määrä on noussut hieman alkuvuoden aikana. Alkuperäinen marginaali riippuu position riskitasosta; marginaalin määrä on kasvanut alkuvuoden aikana.

3.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

	a	b
	Riskipainotetut vastuuerät	Pääomavaatimukset
30.6.2018, milj. €		
Suorat tuotteet		
1 Korkoriski (yleinen ja erityinen)	988	79
2 Osakeriski (yleinen ja erityinen)	0	0
4 Hyödykeriski	2	0
Optiot		
6 Delta plus -menetelmä	308	25
9 Yhteensä	1 298	104

Yleisriskin määrä nousi hieman alkuvuoden aikana. Erityisriskin määrä kasvoi hieman position kasvun ja keskimääräisen luottoluokitusasteen heikentymisen myötä. Delta plus -menetelmän mukaiset riskipainotetut erät kasvoivat hieman.

4 Velkaantuneisuus ja maksuvalmius

4.1 Velkaantuneisuus

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Ensisijainen pääoma (T1)	10 190	9 973
Vastuut yhteensä	132 538	127 027
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,7	7,9

Velkaantumisastetta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu katsauskauden lopun luvuilla.

4.2 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)

Konsolidoinnin soveltamisala

Konsolidoitu

milj. €

Vuosineljännes, joka päättyy (30. kesäkuu 2018)

Keskiarvojen laskennassa käytettyjen tietopisteiden määrä: 12

	Painotettu arvo yhteensä (keskiarvo)			
	30.6.2018	31.3.2018	31.12.2017	30.9.2017
	OIKAISTU ARVO YHTEENSÄ			
21 MAKSUVALMIUSPUSKURI	19 066	18 339	17 871	17 900
22 KÄTEISEN NETTOULOSVIRTAUKSET	13 241	13 183	13 247	13 295
23 Maksuvalmiusvaatimus (%)	144 %	139 %	135 %	135 %

5 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

5.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

CRR art.	Viittaus
431 Julkistamisvaatimusten soveltamisala	
1 Yleiset julkistamisvaatimukset	Tämä raportti, OP Ryhmän tilinpäätös 2017 sekä www.op.fi :ssa julkaistavat tiedot
2 Toimivaltaisten viranomaisten antamat luvat	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. sekä tämän raportin johdanto ja kohta 1.3
3 Virallinen toimintalinja	OP Ryhmän johdon hyväksymät vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteet
4 Vaadittaessa perusteltava luottoluokitusta koskevat päätökset	Toimitetaan pyydettyinä
432 Ei-olennaiset tiedot ja liikesalaisuutena tai luottamuksellisuutena pidettävät tiedot	
1-4 Laitokset voivat jättää julkistamatta epäolennaisia, liikesalaisuuksiksi tai luottamuksellisuutensa luokiteltuja tietoja	Kohta 5.2
	Tiedot julkistetaan vuosittain tilinpäätöksen julkaisupäivän yhteydessä. Neljännesvuosittain ja puolivuositain julkistettavat tiedot esitetään osavuositarkastuksien yhteydessä. Julkistamisfrekvenssi arvioidaan vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteiden mukaan.
433 Julkistamisen määräajat	
434 Julkistamistavat	www.op.fi
435 Riskienhallintavoitteet ja -käytänteet	
1 a) Riskien hallinnassa sovellettavat strategiat ja prosessit	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 b) Rakenne ja organisaatio	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 3. (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 c) Raportointijärjestelmät	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 2.6 (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA) sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OP:n raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, kohta 8.
1 d) Riskienhallintamenetelmät	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA), tämän raportin kohta 2.8 (EU CR3).
1 e) Laitoksen riskienhallintajärjestelyiden riittävyyttä koskeva julistus	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 14. (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 f) Riskiprofiili	Tilinpäätöksen 2017 liite 53. Riskitoleranssit
EPV:n ohjeet maksuvalmiusvaatimukseen liittyvien tietojen julkistamisesta maksuvalmiusriskin hallintaa koskevan julkistamisen täydentämiseksi 435 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2017/1)	Kohta 4.2. (LIQ1) ja tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, erityisesti kohta 10. (LIQA)
	www.op.fi : OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OP:n raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
2 a)-e) Ylimmän hallintoelimen organisointi	
436 Soveltamisala	
a) Laitoksen nimi	Johdanto
b) Tiedot tilinpäätöksen laadinnan ja vakavaraisuusvaatimusten eroista	Johdanto
c) Esteet, jotka haittaavat omien varojen nopeaa siirtoaomoyrityksen ja sen tytäryritysten välillä	Ei sovellu.
d) Kokonaisuutena, jolla todelliset omat varat alittavat konsolidoinnin ulkopuolisilta tytäryrityksiltä vaaditun, sekä kyseisen tytäryrityksen tai kyseisten tytäryritysten nimet;	Ei sovellu.
e) Olosuhteet, joissa 7 ja 9 artiklan säännöksiä voidaan soveltaa.	Ei sovellu.
437 Omat varat	
1a) Omien varojen täydellinen täsmäytys tarkastettuun tilinpäätökseen sisältyvään taseeseen	Kohta 1.1
1b) Kuvaus omiin varoihin luettavien instrumenttien keskeisistä ominaisuuksista	Ei esitetä puolivuositain
	Instrumenttien ehdot löytyvät liikkeellelaskijoiden nettisivuilta. Ydinpääomainstrumenttien (CET1) ehdot löytyvät Osuuspankkien säännöistä pankkien omilta sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit
	Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien ehdot löytyvät OP Yrityspankin sivuilta: op.fi > OP RYHMÄ > velkasijoittajat sekä Helsingin Seudun Osuuspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit > OP Helsinki
1c) Omiin varoihin kuuluvien instrumenttien kaikki ehdot	
1d) Sovellettavat suodattimet ja vähennykset	Kohta 1.1.
1e) Kuvaus rajoituksista, joita sovelletaan omien varojen laskennassa	Kohta 1.1.
1f) Vakavaraisuussuhteet, jotka on laskettu käyttämällä muulla kuin asetuksessa säädettyä perustalta määritettyjä omien varojen osatekijöitä, kattava selostus kyseisten vakavaraisuussuhteiden laskentaperustasta.	Ei sovellu.
2) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisista laitosten omia varoja koskevien julkistamisvaatimusten teknisistä täytäntöönpanostandardeista	Ei esitetä puolivuositain
438 Pääomavaatimukset	
a) Tiivistelmä menetelmistä, joilla arvioidaan sisäisen pääoman riittävyyttä	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohdat 2.2 ja 2.4
b) Viranomaisen pyynnöstä tulokset vakavaraisuuden hallinnan prosessista, ml. lisäpääomavaatimukset	Kohta 1.4.
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset (SA-menetelmä)	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset luottoriskille (IRB-menetelmä)	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
i) kuhunkin artiklassa 155 mainittuun menetelmään:	
ii) Pörsölistattuihin vastuisiin, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyviin pääomasijoituksiin ja muihin vastuisiin	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
iii) Vastuut, jotka ovat omien varojen vaatimusten osalta valvonnallisen siirtymän (supervisory transition) alaisia.	Ei sovellu.
iv) Vastuut, joihin sovelletaan omien varojen vaatimusten osalta voimassa olevien sääntöjen jatkamista.	Ei sovellu.
e) Laitoksen kaupankäyntivarastoon liittyviä liiketoimintaa koskevat omien varojen vaatimukset	Kohdat 1.2 (EU OV1), 1.3 ja 3.9 (MR1)
f) Operatiivisen riskin omien varojen vaatimukset	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
Eritiskohteiden rahoitukseen liittyvät vastuut ja oman pääoman ehtoiset vastuut, yksinkertainen menetelmä - riskipainot	Kohta 2.12 (EU CR10)
439 Vastuut, joihin kohdistuu vastapuoliriski	
a) Selvitys menetelmistä sisäisen pääoman kohdentamisessa ja luottolimiittien asettamisessa	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 11.4
b) Selvitys menettelytoivoista vakuuksien turvaamisessa ja luottorahastojen perustamisessa	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 11.4
c) Selvitys vastuisiin sovellettavista menettelytoivoista, joihin kohdistuu wrong-way-riski	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 11.4
d) Selvitys vakuuden määrän vaikutuksesta, joka laitoksen on asetettava luottoluokituksen heiketyssä	Ei esitetä puolivuositain
e) 1) Sopimusten käypä positiivinen bruttoarvo, 2) nettoutuksesta saatava hyöty, 3) nykyhetken nettoutettu luottoriski, 4) hallussa olevat vakuudet ja 5) johdannaisiin liittyvä nettoluottoriski	Kohta 3.5 (EU CCR5-A)
f) Vastuuarvo soveltuvaan menetelmään käyttäen	Kohta 3.4 (EU CCR4)
g) Luottojohdannaissuojan nimellisarvo ja nykyhetken luottoriskin jakautuminen luottoriskin tyypin mukaan	Kohta 3.7. (EU CCR6)
h) Luottojohdannaistransaktioiden nimellisarvot jaoteltuna laitoksen omaan lainasalkkuun liittyvän käytön sekä sen harjoittamaan välitystoimintaan liittyvän käytön mukaan, mukaan luettuna käytettyjen luottojohdannaistuotteiden jakauma, jaoteltuna edelleen kunkin tuoteryhmän sisällä ostetun ja myydyin suojan mukaan.	Kohta 3.7. (EU CCR6)

i) Alfan estimaatti	Ei sovellu.
440 Pääomapuskurit	
1a) Vastasyklisen pääomapuskurin kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen	Ei esitetä puolivuositain
1b) Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä	Ei esitetä puolivuositain
441 Maailmanlaajuisen järjestelmällisen merkittävyyden indikaattorit	Ei sovellu
442 Luottoriskioikaisut	
a) Kirjanpidossa käytettävät määritelmät eräntuotusasteelle ja varojen arvon alentumiselle.	Tilinpäätöksen 2017 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liite 56. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
b) Yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen määrittämisessä käytetyt menetelmät ja tekniikat	Tilinpäätöksen 2017 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
c) Vastuiden kokonaismäärä kirjanpidollisten nettoutusten jälkeen ilman luottoriskin vähentämisen vaikutuksia sekä vastuiden keskimääräinen arvo jakson aikana vastuuryhmittäin	Ei esitetä puolivuositain
d) Vastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
e) Vastuiden jakautuminen toimialoihin ja vastapuoliin	Kohtat 2.2 (EU CR1-B)
f) Erittely vastuiden jäljellä olevasta maturiteetista vastuuryhmittäin	Eritelty olennaiset vastuuryhmittäin.
g) merkittävistä toimialojen ja vastapuolten tyypeistä	Ei esitetä puolivuositain
a. erikseen vastuut, joihin liittyvät maksut ovat eräntyneet, ja vastuut, joiden arvo on alentunut	Kohdat 2.1 (EU CR1-A) ja 2.2 (EU CR1-B)
b. yleiset ja erityiset luottoriskioikaisut	Kohdat 2.1 (EU CR1-A) ja 2.2 (EU CR1-B)
c. yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen vuoksi raportointikauden aikana tehdyt kulkuriskit	Kohdat 2.1 (EU CR1-A) ja 2.2 (EU CR1-B)
h) Arvoltaan alentuneiden ja eräntyneitä maksuja sisältävien vastuiden määrä jaoteltuna maantieteellisiin alueisiin ml. tarvittaessa maantieteelliseen alueeseen liittyvien yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen arvo	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
i) Arvoltaan alentuneisiin vastuihin tehtyjen yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen muutosten täsmäytys erikseen ilmoitettuna. Seuraavat tiedot on ilmoitettava:	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
i. kuvaus siitä, minkä tyyppisiä yleisiä ja erityisiä luottoriskioikaisuja on tehty	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
ii. määrä tilikauden alussa	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
iii. luottoriskioikaisuja vastaan raportointikauden aikana vähennetty määrä	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
iv. määrät, jotka on raportointikauden aikana vähennetty tai kumottu vastuiden aiheuttamien arvioitujen tappioiden vuoksi, sekä muut oikaisut mukaan lukien kurssierojen, liiketoimintojen yhdistämisen, tytäryritysten hankkimisen ja myymisen sekä luottoriskioikaisujen välisten siirtojen vuoksi tehdyt oikaisut	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
v. määrä tilikauden lopussa	Kohta 2.3 (EU CR1-C)
Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut erityiset luottoriskioikaisut ja niiden peruutusten määrät on ilmoitettava erikseen.	Ei sovellu.
443 Kiinnittämätön omaisuus	
EBA/GL/2014/03 Ohjeet varojen sitoutumisasetusta koskevien tietojen julkistamisesta	Ei esitetä puolivuositain
444 Ulkoisten luottoluokituksen käyttö	
a) Valittujen ulkoisten luottoluokituslaitosten ja vientitakuulaitosten nimet	Kohta 2.10 (EU CRD)
b) Vastuuryhmittä, joihin ulkoisen luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen luokituksia sovelletaan	Kohta 2.10 (EU CRD)
c) Kuvaus prosessista, jolla liikkeeseenlaskijakohtaisia ja arvopaperikohtaisia luokituksia kohdistetaan omaisuuserille, jotka eivät kuulu kaupankäyntivaraostoon	Kohta 2.10 (EU CRD)
d) Kunkin valitun luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen ulkoisten luottoluokituksen sijoittaminen standardimenetelmän mukaisesti luottoluokituksen ottaen huomioon, että tietoa ei tarvitse ilmoittaa, jos laitos noudattaa EPN:n julkistamaa standardiluokittelua	Ei sovellu.
e) Vastuuarvot ja vastuuarvot sen jälkeen, kun jokaiseen standardimenetelmässä kuvattuun luottoluokkaan on sovellettu luottoriskin vähentämismenetelmää, sekä omista varoista vähennettyjen vastuiden arvo.	Kohdat 2.9 (EU CR4) ja 2.10 (EU CR5)
445 Markkinariskit	Kohdat 1.3 ja 3.9 (EU MR1)
446 Operatiivinen riski	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 6, ja tämän raportin kohta 1.3
447 Kaupankäyntivaraostoon kuulumattomiin osakkeisiin sisältyvät vastuut	
a) vastuiden tavoitteisiin perustuva erittely ml. myyntivoittojen yhteydet ja strategiset syyt sekä kuvaus käytetyistä kirjanpito- ja arvostusmenetelmistä sisältäen arvostukseen vaikuttavat keskeiset oletukset ja käytännöt ja kyseisiin käytäntöihin tehdyt keskeiset muutokset	Tilinpäätöksen 2017 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
b) tasaarvo ja käypä arvo sekä (pörssilistausta instrumenteista) vertailu markkinahinnan kanssa, jos se poikkeaa olennaisesti käyvistä arvoista. (Vastuun määrä = markkina-arvo)	Kohta 2.12 (EU CR10)
c) pörssilistattujen vastuiden, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyvien pääomasijoitusten sekä muiden vastuiden tyytit, ominaispiirteet ja arvo	Kohta 2.12 (EU CR10)
d) omaisuuserien myynnistä ja realisoinnista jakson aikana kertyneet kumulatiiviset voitot ja tappiot.	Tilinpäätöksen 2017 liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot
e) Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden yhteismäärä ja uudelleenarvostuksesta syntyneiden piilevien voittojen ja tappioiden yhteismäärä sekä kaikki kyseiset määrät, jotka sisältyvät ensisijaisiin tai toissijaisiin omiin varoihin.	Tilinpäätöksen 2017 liite 36. Oma pääoma ja liite 20. Sijoitusomaisuus
448 Kaupankäyntivaraostoon kuulumattomiin positiioihin kohdistuva korkoriski	
a) Korkoriskin ominaispiirteet ja keskeiset oletukset (ml. luottojen ennakkaista takaisinmaksua ja eräpäivättömiä talletuksia koskevat oletukset) sekä korkoriskin mittaustiheys	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 11.1. ja liite 61. Korke- ja markkinariskin herkkyysanalyysi
b) Vaihtelut tuotoissa, taloudellisessa arvossa tai muussa relevantissa mittayksikössä, jota johto käyttää mitatessaan ylös- tai alaspäin suuntautuvia korkoskojeja korkoriskin mittaamisessa sovellettavien meneteltyjen mukaisesti, jaoteltuna valuuttoihin.	Tilinpäätöksen 2017 liite 61. Korke- ja markkinariskin herkkyysanalyysi
449 Arvopaperistamispositiot	
a) Kuvaus laitoksen tavoitteista arvopaperistamistoiminnossa	Ei esitetä puolivuositain
b) Muiden riskien luonne, ml. arvopaperistettuihin eriin liittyvä likviditeettiriski	Ei esitetä puolivuositain
c) Uudelleenarvopaperistamistoimintojen yhteydessä otettujen ja vastuulla olevien riskien tyytit kohde-etuutena olevien arvopaperistamispositioiden etuoikeusluokkien osalta ja kyseisten erien kohde-etuutena olevien erien osalta	Ei esitetä puolivuositain
d) Laitoksen eri tehtävät arvopaperistamisprosessissa	Ei esitetä puolivuositain
e) Tiedot laitoksen kunkin d alakohdassa tarkoitetun tehtävän laajuudesta	Ei esitetä puolivuositain
f) Kuvaus käytössä olevista prosesseista, joilla seurataan arvopaperistettujen vastuiden luotto- ja markkinariskissä tapahtuvia muutoksia, ml. kohde-etuutena olevien omaisuuserien muuttumisen vaikutukset arvopaperistettuihin vastuisiin, ja kuvaus siitä, miten prosessit eroavat, kun niitä sovelletaan uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin	Ei esitetä puolivuositain
g) Kuvaus laitoksen toimintalinjoista, joiden mukaisesti käytetään suojausta ja takauksen luonteista luottosuoja vähentämään hallussa oleviin arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin liittyviä riskejä, ml. tiedot olennaisista suojausten vastapuolista riskityypeittäin	Ei sovellu.
h) Menetelmät, joita laitos soveltaa laskiessaan riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää arvopaperistamistoiminnossa, ml. arvopaperistettujen vastuiden tyytit, joihin kutakin menetelmää sovelletaan	Ei esitetä puolivuositain
i) Niiden arvopaperistamista varten perustettujen erillisyyhtiöiden tyytit, joita laitos järjestäjän ominaisuudessaan käyttää kolmansien liittyvien vastuiden arvopaperistamiseen, mukaan lukien tieto siitä, onko laitoksella, ja jos on, missä muodossa ja missä laajuudessa vastuita kyseisessä erillisyyhtiössä (eriteltyinä erikseen taseeseen sisältyviin omaisuuseriin tai taseen ulkopuolisiin eriin liittyviin vastuisiin) sekä luettelo yhtiöistä, joita laitos hallinnoi tai joiden neuvonantajana se toimii, ja jotka sijoittavat joko arvopaperistamispositiioihin, jotka laitos on arvopaperistanut, tai arvopaperistamista varten perustettuihin erillisyyhtiöihin, joiden osalta laitos toimii järjestäjänä.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
j) tiivistelmä laitoksen kirjanpitoikänteistä arvopaperistamistoiminnossa ml.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
i) tieto siitä, käsitelläänkö transaktioita myyntinä vai rahoituksena;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
ii) myyntivoittojen kirjaamistavat;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iii) arvopaperistamispositioiden arvostuksessa käytetyt menetelmät, keskeiset oletukset, syöttötiedot ja muutokset edelliseen kauteen;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.

iv) synteettisen arvopaperistamisen käsittelytavat, jos ne eivät sisälly muihin kirjanpitoikäntänteisiin;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
v) tieto siitä, kuinka arvopaperistamista odottavat omaisuuserät arvostetaan, ja merkitäänkö ne laitoksen kaupankäyntivarastoon vai sen ulkopuolisiin eriin;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
vi) käytänteet, joita sovelletaan vastuiden kirjaamiseen taseeseen niiden järjestyksen osalta, jotka voivat edellyttää laitoksen tukevan arvopaperistettuja omaisuuseriä rahallisesti;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
k) arvopaperistamisessa käytettyjen ulkoisten luottolukituslaitosten nimet sekä vastuutyypit, joihin kunkin laitoksen luokituksia sovelletaan;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
l) tarvittaessa kuvaus kolmannen osan II osaston 5 luvun 3 jaksossa tarkoitettua sisäisen arvioinnin lähestymistavasta (mukaan lukien sisäisen arviointiprosessin rakenne ja sisäisen arvioinnin ja ulkoisten luottolukitusten suhde), sisäisen arvioinnin käytöstä muuhun kuin sisäisen arvioinnin lähestymistavan mukaisten omien varojen vaatimusten laskentaan, sisäisen arviointiprosessin valvontamekanismeista (mukaan lukien riippumattomuudesta ja vastuuvuolisuudesta) ja sisäisen arviointiprosessin tarkastelusta; kuvaus niiden vastuiden tyypeistä, joihin sisäistä arviointiprosessia sovelletaan, ja vastuutyyppeittäin kuvaus stressitekijöistä, joita käytetään erillisten takauksen tason määrittelyssä;	Ei sovellu.
m) syyt n–q alakohtaan liittyvien kvantitatiivisten tietojen mahdollisiin merkittäviin muutoksiin edelliseen raportointikautteen verrattuna;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
n) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä vastuutyyppeittäin jaoteltuina: i) laitoksen arvopaperistamisen jäljellä olevien vastuiden kokonaisarvo (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja arvopaperistaminen, jossa laitos toimii ainoastaan järjestäjänä, on eriteltävä);	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
ii) taseeseen sisältyvien hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamispositioiden ja taseen ulkopuolisten arvopaperistettujen vastuiden kokonaismäärä;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iii) arvopaperistamista odottavien omaisuuserien kokonaismäärä;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iv) arvopaperistetuista sopimuksista, joihin sovelletaan ennen aikaista kuuletusta koskevaa käsittelyä, alullepanijan ja sijoittajien osuuskille kohdistettujen nostettuihin määriin liittyvien vastuiden kokonaismäärä; laitoksen kohdistuvien omien varojen vaatimusten kokonaismäärä, joka johtuu alullepanijan osuuksista nostettuihin määriin ja nostamattomiin luottoihin; ja laitoksen kohdistuvien omien varojen vaatimusten kokonaismäärä, joka johtuu sijoittajan osuuksista nostettuihin määriin ja nostamattomiin luottoihin;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
v) niiden arvopaperistamispositioiden määrä, jotka on vähennetty omista varoista tai joihin sovelletaan 1 250 prosentin riskipainoa;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
vi) tiivistelmätiedot kuluksen kauden arvopaperistamisesta, mukaan lukien arvopaperistettujen vastuiden yhteismäärä sekä kirjalliset myyntivoitot ja –tappiot;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
o) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä: i) hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamispositioiden ja niihin liittyvien omien varojen vaatimusten kokonaisarvo jaoteltuna arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin ja edelleen jaoteltuna tarkoituksenmukaisiin riskipaino- tai omien varojen vaatimuslukkuihin kunkin omien varojen vaatimusten laskennassa sovelletun lähestymistavan osalta;	Ei esitetä puolivuositain
ii) hallussa olevien tai ostettujen uudelleenarvopaperistettujen vastuiden kokonaisarvo jaoteltuna vastuisiin ennen suojausta ja/tai vakuutusta ja sen jälkeen, ja takaaajista johtuvat vastuut jaoteltuna takaaajien luottolukitusten tai nimen mukaisesti;	Ei esitetä puolivuositain
p) kaupankäyntivaraston ulkopuolisten erien ja laitoksen arvopaperistamisen vastuiden osalta arvopaperistettujen arvoltaan alentuneiden ja eräntyneiden omaisuuserien arvo ja laitoksen kuluksen kauden aikana kirjaamat tappiot, molemmat jaoteltuina vastuutyyppeittäin;	Ei esitetä puolivuositain
q) kaupankäyntivaraston osalta laitoksen arvopaperistamisen jäljellä olevien vastuiden, joihin sovelletaan markkinariskiä koskevaa omien varojen vaatimusta (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja vastuutyypit eriteltävä), kokonaisarvo;	Ei sovellu.
r) tarvittaessa tieto siitä, onko laitos tarjonnut 248 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ja mikä on tämän vaikutus omiin varoihin.	Ei sovellu.
450 Palkitsemisjärjestelmä	
1a) tiedot palkitsemisjärjestelmän määrittelyssä käytetyistä päätöksentekoprosessista	Ei esitetä puolivuositain
1b) tiedot palkitsemisen ja tulosten välisestä suhteesta	Ei esitetä puolivuositain
1c) tärkeimmät tiedot palkitsemisjärjestelmän rakennepiirteistä	Ei esitetä puolivuositain
1d) Palkkioiden kiinteiden ja muuttuvien osien suhde	Ei esitetä puolivuositain
1e) tiedot suoritumisperusteista, joita sovelletaan osakkeita, optioita tai muuttuvia palkkioita myönnettäessä;	Ei esitetä puolivuositain
1f) Määrittämässä sovellettavat keskeiset parametrit ja perusteet	Ei esitetä puolivuositain
1g) Tiedot palkitsemisesta jaoteltuna liiketoiminta-alueittain;	Ei esitetä puolivuositain
1h) Palkitsemista koskevat tiedot toimivan johdon ja niiden henkilöstön jäsenten osalta	Ei esitetä puolivuositain
1i) niiden henkilöiden lukumäärä, joiden palkitsemiseen käytetään tilikauden aikana 1 milj. euroa tai enemmän	Ei esitetä puolivuositain
1j) viranomaisen pyynnöstä ylimmän hallintoelimen tai toimivan johdon jäsenen palkan ja palkkioiden kokonaismäärä.	Ei esitetä puolivuositain
2) Määrälliset tiedot ylimmän hallintoelimen jäsenten osalta merkittävillä laitoilla.	Ei esitetä puolivuositain
451 Velkaantuneisuus	
a) Vähimmäisomavaraisuusaste ja kuinka soveltanut art. 499 2 ja 3 kohtaa	Kohta 4.1
b) Vastuiden kokonaismäärän jakautuminen ja vastuiden kokonaismäärän täsmäyttäminen tilinpäätöksissä julkaistujen asiaankuuluvien tietojen kanssa	Ei esitetä puolivuositain
c) Taseesta pois kirjattujen haluttuun uskottujen erien määrä tarvittaessa	Ei esitetä puolivuositain
d) Ylivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus	Ei esitetä puolivuositain
e) Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen	Ei esitetä puolivuositain
452 IRB-menetelmän soveltaminen luottoriskin	
a) Toimivaltaisen viranomaisen lupa menetelmälle tai myönnetty siirtymäaika	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
b) Perustelut ja tiedot seuraavista: i) Sisäisten luokitusjärjestelmien rakenne sekä sisäisten ja ulkoisten luokitusten suhde	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
ii) sisäisten estimaattien käyttö muuhun kuin riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskemiseen IRB-menetelmällä	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. (EU CRE)
iii) luottoriskin hallinta- ja tunnistamismenetelmät	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. (EU CRE)
iv) luokitusjärjestelmien valvontamenetelmät ml. kuvaus riippumattomuudesta ja vastuualueista, ja tiedot luokitusjärjestelmien tarkastelusta	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. (EU CRE)
c) kuvaus sisäisestä luokitusprosessista erikseen seuraavien vastuuryhmien osalta i) valtiot ja keskuspankit;	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
ii) laitokset;	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
iii) yritykset (pk-yritykset mukaan lukien), erityiskohtaiden rahoitus ja ostetut yritysraamit;	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
iv) vähittäisvastuut kaikkien alaryhmien osalta, joita 154 artiklan 1–4 kohdan mukaiset korrelaatiot vastaavat (saamiset pk-yrityksiltä, kiinteistövuokaudelliset vähittäisaamiset, uudistettavat vähittäisvastuut)	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
v) osakkeet;	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
d) tämän asetuksen 147 artiklassa määritettyihin vastuuryhmiin sisältyvien vastuiden vastuuarvot: 1) Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta 2) Saamiset laitoilta 3) Saamiset yrityksiltä 4) Vähittäisaamiset 5) Oman pääoman ehtoiset sijoitukset 6) Arvopaperistamispositiot 7) Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät, 8) Muut erät.	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta, laitoilta ja yrityksiltä, kun laitokset soveltavat omia LGD- tai CF-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava erikseen niiden vastuiden osalta, joihin laitokset eivät sovelle kyseisiä estimaatteja;	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)

e) laitosten on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän (valtiot ja keskuspankit, laitokset, yritykset, oman pääoman ehtoiset sijoitukset) ja riittävän monen vastapuoliuokan (mukaan lukien maksukyvyttömät) osalta seuraavat tiedot, jotta luottoriski voidaan eriyttää tarkoituksenmukaisesti:	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)
i) vastuiden yhteismäärä, mukaan lukien valtioilta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä olevien saamisten osalta myönnettyjen luottojen yhteismäärä ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot; ja osakkeista kokonaisarvo;	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)
ii) vastuulla painotettu keskimääräinen riskipaino;	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)
iii) laitosten, jotka käyttävät riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskennassa omia CF-estimaattejaan, on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän osalta käyttämättömien sitoumusten arvo sekä vastuulla painotettu keskimääräinen vastuuarvo;	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)
f) vähittäisvastuuryhmästä ja kustakin c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä joko e alakohdan mukaiset tiedot (tarvittaessa sammiioittain) tai analyysi vastuista (myönnetty luotot ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot) suhteessa riittävän moneen EL-luokkaan, jotta luottoriski voidaan eritellä tarkoituksenmukaisesti (tarvittaessa sammiioittain);	Kohdat 2.11 ja 2.12 (EU CR6), (EU CR10)
g) kuhunkin vastuuryhmään edellisen jakson aikana tehdyt erityiset luottoriskioikaisut (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä) sekä tieto muutoksista aiempiin käytänteisiin;	Kohta 2.1 (EU CR1-A)
h) tiedot tekijöistä, jotka vaikuttivat tappioihin edellisen jakson aikana (esimerkiksi keskimääräistä suurempi laiminlyötyjen maksujen määrä tai keskimääräistä suuremmat LGD-luvut ja luottovasta-arvokertoimet);	Kohta 2.11 (EU CR6)
i) laitoksen estimaattien vertailu toteutuneisiin lukuihin pidemmällä aikavälillä. Vähintään on annettava tiedot tappioestimaateista verrattuna toteutuneisiin tappioihin kussakin vastuuryhmässä (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä) riittävän pitkältä ajanjaksolta, jotta sisäinen luokitusprosessien toimivuutta voidaan arvioida tarkoituksenmukaisesti jokaisen vastuuryhmän osalta (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä). Laitoksen on tarvittaessa syvennettävä erittelyä ja tehtävä myös PD-analyysi; omia LGD- ja/tai CF-estimaattejaan käyttävien laitosten on annettava tiedot toteutuneiden LGD-lukujen ja luottovasta-arvokerrointen vertailusta tässä artikkelissa esitetyissä kvantitatiivista riskienarviointia koskeissa tiedoissa annettuihin estimaatteihin;	Ei esitetä puolivuositain
j) kaikkien 147 artikkelissa määritettyjen vastuuryhmien ja kunkin, 154 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettujen korrelaatiokaavojen soveltamisalaan kuuluvan alaryhmän osalta:	
i) laitosten, jotka käyttävät omia LGD-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava vastuulla painotettu keskimääräinen LGD ja PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta;	Kohta 5.2
ii) laitosten, jotka eivät käytä omia LGD-estimaattejaan, on ilmoitettava vastuulla painotettu keskimääräinen PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta.	Kohta 5.2
Edellä olevaa c alakohdasta sovellettaessa kuvaukseen on sisällyttävä vastuuryhmään sisältyvien vastuiden tyypit; PD-luvun (ja tarvittaessa LGD-lukujen ja luottovasta-arvokertoimien) estimoinnissa ja validoinnissa käytetyt määritelmät, menetelmät ja tiedot mukaan lukien kyseisten muuttujien laskennassa käytetyt oletukset; kuvaus olennaisista poikkeamista 178 artikkelissa olevasta maksukyvyttömyyden määritelmästä mukaan lukien yleiset segmentit, joihin kyseiset poikkeamat vaikuttavat.	Tilinpäätöksen 2017 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. ja tämän raportin kohta 2.11 (EU CR6)
453 Luottoriskin vähentämismenetelmien käyttö	
a) Tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksessa sovelletut käytännöt ja prosessit	Kohta 2.8 (EU CRC)
b) Vakuuksien arvostuksessa ja hallinnoinnissa sovelletut käytännöt ja prosessit	Kohta 2.8 (EU CRC)
c) Kuvaus laitoksen hankkimien vakuuksien päätyypeistä	Kohta 2.8 (EU CRC)
d) Takaajien ja luottojohdannaisten vastapuolten päätyypit ja niiden luottokelpoisuus	Kohta 2.8 (EU CRC)
e) Tiedot sellaisista markkinariskin tai luottoriskin keskittymistä, jotka syntyvät luottoriskin vähentämistekniikoista	Kohta 2.8 (EU CRC)
f) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, mutta eivät laske vastuuryhmän osalta omia LGD- tai CF-estimaatteja, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo (tarvittaessa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksen jälkeen), joka on suojattu (vakioarvo leikkausten jälkeen) hyväksytyllä rahoitusvakuudella tai muulla hyväksytyllä vakuudella	Kohta 2.8 (EU CR3)
g) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo, joka on suojattu takauksilla tai luottojohdannailla. Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vastuuryhmän osalta jokaisen menetelmän (155 art.) mukaan.	Kohta 2.8 (EU CR3)
454 Kehittyneiden mittausmenetelmien käyttö operatiivisen riskin yhteydessä	Ei sovellu.
455 Sisäisten markkinariskimallien käyttö	Ei sovellu.

5.2 Julkaisematta jätetyt epäolennaiset erät

Julkaисуvaatimus

CRR art. 452 j)	OP Ryhmän vastuista yli 88 % on Suomessa. Keskimääräistä PD:tä ja LGD:tä ei esitetä maantieteellisen jakauman mukaan. Vähittäisvastuut - Kiinteistövakuudelliset -vastuuryhmää ei esitetä jaolla PK-yritykset / ei PK-yritykset, koska kiinteistövakuudellisten PK-yritysten vastuiden EAD:n osuus on 2 % kiinteistövakuudellisista vähittäisvastuista.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CR6	Vähittäisvastuita ei esitä ko. taulukossa, koska vähittäisvastuiden vastuut alle 500 000 euroa.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CCR4	Ei olennaista muutosta vuodenvaihteesta
Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1423/2013 vaaditut tiedot puolivuositain	
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukaisia tyhjiä taulukoita ja ns. nollarivejä ei esitetä.	